

ที่ ศธ ๐๕๐๙(๓)/ว ๔๒๗

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
๓๒๘ ถนนศรีอยุธยา เขตราชเทวี
กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๒๒ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง แนวปฏิบัติของสถาบันอุดมศึกษาในการดำเนินการกรณีต่างๆ ของนักเรียนทุน ภายใต้โครงการทุนพัฒนาอาจารย์

เรียน **อธิการบดีมหาวิทยาลัย / สถาบันอุดมศึกษา**

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวปฏิบัติของสถาบันอุดมศึกษาในการดำเนินการกรณีต่างๆ ของนักเรียนทุน ภายใต้โครงการทุนพัฒนาอาจารย์ เพื่อศึกษาต่อในประเทศและต่างประเทศ (ระดับปริญญาโท - เอก)

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ดำเนินการจัดสรรทุนพัฒนาอาจารย์เพื่อศึกษาต่อระดับปริญญาโท-เอก ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ถึงปัจจุบัน รวมทั้งสิ้น ๗ โครงการ ได้แก่ ๑) โครงการผลิตและพัฒนาอาจารย์ (UDC) ๒) โครงการทุนพัฒนาอาจารย์ สาขาขาดแคลน ๑๖ สาขา ๓) โครงการพัฒนาอาจารย์วิทยาเขตสารสนเทศ ๔) โครงการพัฒนาอาจารย์จากเงินนอกงบประมาณ ๕) โครงการสนับสนุนทุนการศึกษาเด็กอัจฉริยะ ๖) โครงการเครือข่ายเชิงกลยุทธ์เพื่อการผลิตและพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา และ ๗) โครงการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งขณะนี้การจัดสรรทุนภายใต้โครงการต่างๆ ได้สิ้นสุดลงแล้ว คงเหลือโครงการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจะจัดสรรทุนใหม่ในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ เป็นปีสุดท้าย นั้น

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้มีการติดตามสถานภาพของนักเรียนทุนภายใต้โครงการทุนพัฒนาอาจารย์ทั้ง ๗ โครงการ ไปยังสถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดและฝ่ายผลิต ซึ่งจากการติดตามสถานภาพของนักเรียนทุนฯ พบว่า ปัจจุบันมีนักเรียนทุนภายใต้โครงการทุนพัฒนาอาจารย์ ได้สำเร็จการศึกษาและเข้าปฏิบัติงานชดใช้ทุนแล้วเป็นจำนวนมาก รวมทั้งได้รับทราบปัญหาที่เกิดจากความเข้าใจผิดของเจ้าหน้าที่สถาบันอุดมศึกษาในการดำเนินการกรณีต่างๆ ของนักเรียนทุน ที่ไม่ถูกต้องและไม่เป็นไปตามแนวปฏิบัติของสัญญาฯ คุ่มือทุน ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการทำสัญญาและการชดใช้เงิน กรณีรับทุนลาศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย และปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๘ รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการทำสัญญาและการชดใช้เงิน กรณีรับทุน ลาศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย และปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการในกรณีต่างๆ ของนักเรียนทุนเป็นไปด้วยความถูกต้อง สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงขอชี้แจงแนวปฏิบัติของสถาบันอุดมศึกษาในการดำเนินการกรณีต่างๆ ของนักเรียนทุน ภายใต้โครงการทุนพัฒนาอาจารย์ เพื่อศึกษาต่อในประเทศและต่างประเทศ (ระดับปริญญาโท - เอก) มาเพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

/จึงเรียนมา...

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการกรณีต่างๆ ของนักเรียนทุนภายใต้โครงการทุนพัฒนาอาจารย์
ให้ถูกต้องตามแนวปฏิบัติที่กำหนดด้วย จะขอขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์สัมพันธ์ ฤทธิเดช)

รักษาราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

กลุ่มพัฒนาศักยภาพคณาจารย์และบุคลากรอุดมศึกษา
สำนักส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร
โทร. ๐-๒๖๑๐-๕๓๒๘
โทรสาร ๐-๒๓๕๔-๔๔๔๑

แนวปฏิบัติของสถาบันอุดมศึกษา
ในการดำเนินการกรณีต่างๆ ของนักเรียนทุน ภายใต้โครงการทุนพัฒนาอาจารย์
เพื่อศึกษาต่อในประเทศและต่างประเทศ
(ระดับปริญญาโท - เอก)

กรณี สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร และรายงานตัวกลับเข้าปฏิบัติงานชดใช้ทุน

๑. สถาบันอุดมศึกษา (ต้นสังกัด)

เมื่อนักเรียนทุนศึกษาในประเทศและต่างประเทศ สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร และรายงานตัวเข้าปฏิบัติงานเพื่อชดใช้ทุน สถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดจะต้องมีหนังสือแจ้งพร้อมจัดส่งคำสั่งการเข้าปฏิบัติงานของนักเรียนทุน ไปยังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบ ภายใน ๓๐ วัน นับถัดจากวันที่นักเรียนทุนสำเร็จการศึกษาและรายงานตัวเข้าปฏิบัติงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงสถานภาพของนักเรียนทุนในฐานข้อมูลทุนพัฒนาอาจารย์ให้เป็นปัจจุบัน

๒. สถาบันอุดมศึกษา (ฝ่ายผลิต)

ในกรณีทุนศึกษาในประเทศ เฉพาะนักเรียนทุนภายใต้โครงการเครือข่ายเชิงกลยุทธ์เพื่อการผลิตและพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา และโครงการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ประจำปี ๒๕๕๒ และ ๒๕๕๓) ซึ่งสำเร็จการศึกษาและรายงานตัวเข้าปฏิบัติงานชดใช้ทุน ขอให้สถาบันอุดมศึกษา (ฝ่ายผลิต) จัดส่งสรุยอดการเบิกจ่ายเงินทุนของนักเรียนทุนที่สำเร็จการศึกษาให้กับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อบันทึกหลักฐานข้อมูลทุนพัฒนาอาจารย์ ตามที่คู่มือทุนของโครงการดังกล่าวข้างต้นกำหนด

กรณี นักเรียนทุนศึกษา ณ ต่างประเทศ ได้รับอนุมัติให้ยุติการศึกษา (เพื่อกลับมาแก้ไขวิทยานิพนธ์ หรือ รอสอบวิทยานิพนธ์ ที่ประเทศไทย)

๑. ขอให้สถาบันอุดมศึกษา (ต้นสังกัด) ติดตามความก้าวหน้าในการศึกษาของนักเรียนทุน และรายงานสถานภาพการศึกษาของนักเรียนทุนให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบ ทุก ๖ เดือน
๒. เมื่อครบระยะเวลา ๑ ปี หากนักเรียนทุนไม่สำเร็จการศึกษา จะถือเป็นการปฏิบัติผิดสัญญา รับทุน ขอให้สถาบันอุดมศึกษา (ต้นสังกัด) รายงานสถานภาพการศึกษาของนักเรียนทุนให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบ ภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่นักเรียนทุนปฏิบัติผิดสัญญา
๓. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จะดำเนินการติดตามข้อมูลการเบิกจ่ายเงินทุนในระหว่างที่ศึกษา พร้อมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของนักเรียนทุน ไปยังสำนักงาน ก.พ. เพื่อสรุยอดการเบิกจ่ายเงินทุนและจัดส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้กับสถาบันอุดมศึกษา (ต้นสังกัด) เพื่อดำเนินการเรียกให้ผู้ผิดสัญญาชดใช้เงินทุนและเบี้ยปรับคืนให้แก่ทางราชการต่อไป

กรณี การขอย้ายหรือเปลี่ยนหน่วยงานต้นสังกัดในการปฏิบัติงานชดใช้ทุน

เมื่อนักเรียนทุนสำเร็จการศึกษาและรายงานตัวเข้าปฏิบัติงานชดใช้ทุน มีความประสงค์ที่จะขอย้ายหรือขอเปลี่ยนหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อปฏิบัติงานชดใช้ทุนต่อเนื่อง ซึ่งระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการทำสัญญาและการชดใช้เงิน กรณีรับทุน ลาศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย และปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดให้ส่วนราชการเจ้าของทุน ส่วนราชการต้นสังกัดปัจจุบัน และส่วนราชการแห่งใหม่ จะต้องให้ความยินยอมเป็นหนังสือและนักเรียนทุนจะต้องได้รับการบรรจุเข้ารับราชการในทันทีที่ได้ออกจากส่วนราชการเดิม โดยส่วนราชการแห่งใหม่จะต้องรับไปทั้งสิทธิและหน้าที่ที่มีอยู่ตามสัญญาเดิมและเป็นผู้จัดทำสัญญาฉบับใหม่โดยมีผู้ค้ำประกันตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนดหรือเห็นชอบ โดยดำเนินการดังนี้

๑. สถาบันอุดมศึกษา (ต้นสังกัดเดิม) จะต้องพิจารณาการย้ายหรือเปลี่ยนต้นสังกัดของนักเรียนทุนที่ประสงค์จะย้ายหรือเปลี่ยนหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อปฏิบัติงานชดใช้ทุนต่อเนื่อง

๒. สถาบันอุดมศึกษา (ต้นสังกัดแห่งใหม่) จะต้องพิจารณาการรับเป็นต้นสังกัดเพื่อปฏิบัติงานชดใช้ทุนต่อเนื่องของนักเรียนทุน

๓. สถาบันอุดมศึกษา (ต้นสังกัดเดิม) จัดส่งหนังสือยินยอมของสถาบันอุดมศึกษา (ต้นสังกัดเดิม) และหนังสือยินยัตรับเป็นต้นสังกัดของสถาบันอุดมศึกษา (ต้นสังกัดแห่งใหม่) เพื่อเสนอเรื่องดังกล่าวให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในฐานะผู้ให้ทุน พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนดำเนินการย้ายหรือเปลี่ยนหน่วยงานต้นสังกัดในการปฏิบัติงานชดใช้ทุนต่อเนื่องของนักเรียนทุน หากขาดหนังสือฉบับใดฉบับหนึ่งดังกล่าวข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะดำเนินการติดตามและถามความเห็นไปยังสถาบันอุดมศึกษา เพื่อขอหนังสือยืนยันเป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าวต่อไป

๔. เมื่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ผู้ให้ทุน) พิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว จะมีหนังสือแจ้งให้สถาบันอุดมศึกษา (ต้นสังกัดเดิม) ทราบ เพื่อดำเนินการจัดส่งสัญญาฉบับใหม่และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับทุนของนักเรียนทุนไปยังสถาบันอุดมศึกษา (ต้นสังกัดแห่งใหม่) เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำสัญญาฉบับใหม่และสัญญาค้ำประกันตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนด รวมทั้งมีหนังสือแจ้งให้สถาบันอุดมศึกษา (ต้นสังกัดแห่งใหม่) ดำเนินการจัดให้นักเรียนทุนทำสัญญาฉบับใหม่และสัญญาค้ำประกันตามแบบที่กระทรวงการคลังกำหนด และจัดส่งสำเนาสัญญาและสัญญาค้ำประกัน จำนวน ๑ ชุด ไปยังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน รวมทั้งควบคุม ดูแลการปฏิบัติงานชดใช้ทุนของนักเรียนทุนให้ครบถ้วนตามสัญญา

กรณี นักเรียนทุนปฏิบัติผิดสัญญาฉบับใหม่

เมื่อนักเรียนทุนปฏิบัติผิดสัญญาฉบับใหม่ในกรณีต่างๆ ได้แก่ การไม่สำเร็จการศึกษา การพ้นสภาพนักศึกษา การลาออกจากราชการก่อนที่จะปฏิบัติงานชดใช้ทุนครบตามกำหนดระยะเวลาของสัญญาเป็นต้น โดยสถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดหรือฝ่ายผลิต ดำเนินการ ดังนี้

๑. สถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดหรือฝ่ายผลิต รายงานการปฏิบัติผิดสัญญาฉบับใหม่ของนักเรียนทุนให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบ ภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่นักเรียนทุนปฏิบัติผิดสัญญา

๑.๑ กรณี นักเรียนทุนศึกษา ณ ต่างประเทศ ปฏิบัติผิดสัญญาฉบับใหม่ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะดำเนินการรวบรวมเอกสารทางการเงินและสรุยอดจำนวนเงินทุนที่นักเรียนทุนได้เบิกจ่ายในระหว่างที่ศึกษา และจัดส่งให้สถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดดำเนินการเรียกชดใช้เงินทุนและเบี้ยปรับต่อไป

๑.๒ กรณี นักเรียนทุนศึกษาในประเทศ (หลักสูตรปริญญาเอกในประเทศ และหลักสูตรปริญญาเอกร่วมในประเทศและต่างประเทศ) ปฏิบัติผิดสัญญาฉบับใหม่ โดยจำแนกนักเรียนทุนเป็น ๒ กรณี

๑) นักเรียนทุนที่มีสถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะแจ้งให้สถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดดำเนินการเรียกชดใช้เงินทุนและเบี้ยปรับกับผู้ผิดสัญญา ทั้งนี้ หากเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐจะจัดส่งหนังสือมอบอำนาจให้อธิการบดีปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นรายกรณี

๒) นักเรียนทุนที่ไม่มีสถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัด (เฉพาะทุนโครงการเครือข่ายเชิงกลยุทธ์เพื่อการผลิตและพัฒนาอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเท่านั้น) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะแจ้งให้สถาบันอุดมศึกษาฝ่ายผลิต ดำเนินการเรียกชดใช้เงินทุนและเบี้ยปรับกับผู้ผิดสัญญา ทั้งนี้ หากเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐจะจัดส่งหนังสือมอบอำนาจให้อธิการบดีปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นรายกรณี

๑.๓ กรณี สถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดหรือฝ่ายผลิต ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ผลิตสัญญาและผู้ค้าประกัน ชำระเงินทุนและเบี้ยปรับ จำนวน ๒ ครั้ง ตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว แต่ผู้ผลิตสัญญาและผู้ค้าประกัน เพิกเฉย สถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดหรือฝ่ายผลิต จะต้องดำเนินการยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครอง เพื่อเรียกให้ผู้ผลิตสัญญาและผู้ค้าประกัน ชดใช้เงินทุนและเบี้ยปรับคืนให้แก่ทางราชการ ภายในอายุความของสัญญา (๕ ปี) นับตั้งแต่วันที่ปฏิบัติผลิตสัญญา หากสถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดหรือฝ่ายผลิต มิได้ดำเนินการกรณีดังกล่าว ภายในกำหนดอายุความของการฟ้องคดี ซึ่งอาจเป็นผลทำให้ราชการเกิดความเสียหาย สถาบันอุดมศึกษาหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอาจจะต้องมีความรับผิดชอบทางละเมิดหรือทางวินัยต่อไป

กรณี การขอผ่อนผันให้ผู้ผลิตสัญญาเข้าปฏิบัติงานแทนการชดใช้เงินทุนและเบี้ยปรับ

เมื่อนักเรียนทุนที่ปฏิบัติผลิตสัญญารับทุน แจ้งความประสงค์ขอผ่อนผันเข้าปฏิบัติงานแทนการชดใช้เงินทุนและเบี้ยปรับ ขอให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการ ดังนี้

๑. กรณีนักเรียนทุนศึกษา ณ ต่างประเทศ

๑.๑ สถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดจะต้องพิจารณาให้ความเห็นชอบ พร้อมชี้แจงเหตุผลความจำเป็นที่ประสงค์จะขอผ่อนผันให้ผู้ผลิตสัญญาเข้าปฏิบัติงานแทนการชดใช้เงิน และเสนอเรื่องไปยังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ผู้ให้ทุน) เพื่อพิจารณา

๑.๒ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในฐานะผู้ให้ทุน จะพิจารณาเหตุผลความจำเป็นและเสนอเรื่องดังกล่าวไปยังกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ เนื่องจากในสัญญารับทุนศึกษาต่างประเทศมิได้ให้อำนาจแก่ผู้ให้ทุนในการพิจารณาผ่อนผันให้ผู้ผลิตสัญญาเข้าปฏิบัติงานแทนการชดใช้เงินได้ ฉะนั้น จะต้องได้รับความเห็นชอบจากกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังก่อน ผู้ผลิตสัญญาจึงจะสามารถนับระยะเวลาการปฏิบัติงาน ณ สถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัด เป็นระยะเวลาปฏิบัติงานแทนการชดใช้เงินได้

๑.๓ กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง แจ้งผลการพิจารณาให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จะแจ้งผลการพิจารณาให้สถาบันอุดมศึกษาทราบและดำเนินการ ดังนี้

- กรณีเห็นชอบให้ผู้ผลิตสัญญาเข้าปฏิบัติงานแทนการชดใช้เงินได้ โดยเป็นการผ่อนผันเข้าปฏิบัติงานแทนการชดใช้เงินในสถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดเดิม หรือสถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดใหม่ สถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดเดิมหรือแห่งใหม่ จะต้องจัดให้ผู้ผลิตสัญญาทำสัญญาผ่อนผันเข้าปฏิบัติงานแทนการชดใช้เงิน ตามแบบสัญญาผ่อนผันฯ ที่กระทรวงการคลังกำหนด และจัดส่งสำเนาสัญญาผ่อนผันและสัญญาค้ำประกันของผู้ผลิตสัญญา จำนวน ๒ ชุด ให้กับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน และจัดส่งให้กรมบัญชีกลางทราบต่อไป รวมทั้งจะต้องควบคุม ดูแลการปฏิบัติงานชดใช้ทุนของผู้ผลิตสัญญาให้ครบถ้วนตามสัญญา

- กรณีไม่เห็นชอบผ่อนผันให้ผู้ผลิตสัญญาเข้าปฏิบัติงานแทนการชดใช้เงินได้ สถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดจะต้องดำเนินการเรียกให้ผู้ผลิตสัญญาชดใช้เงินทุนและเบี้ยปรับคืนให้แก่ทางราชการ หากได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ผลิตสัญญาและผู้ค้าประกัน ชำระเงินทุนและเบี้ยปรับ จำนวน ๒ ครั้ง ตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว แต่ผู้ผลิตสัญญาและผู้ค้าประกันเพิกเฉย สถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัด จะต้องดำเนินการยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครอง เพื่อเรียกให้ผู้ผลิตสัญญาและผู้ค้าประกันชดใช้เงินทุนและเบี้ยปรับคืนให้แก่ทางราชการ ภายในอายุความของสัญญา (๕ ปี) นับตั้งแต่วันที่ปฏิบัติผลิตสัญญา หากสถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัด มิได้ดำเนินการกรณีดังกล่าวภายในกำหนดอายุความของการฟ้องคดี ซึ่งอาจเป็นผลทำให้ราชการเกิดความเสียหาย สถาบันอุดมศึกษาหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอาจจะต้องมีความรับผิดชอบทางละเมิดหรือทางวินัยต่อไป

๒. กรณีนักเรียนทุนศึกษาในประเทศ

๒.๑ สถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดจะต้องพิจารณาให้ความเห็นชอบ พร้อมชี้แจงเหตุผล ความจำเป็นที่ประสงค์จะขอผ่อนผันให้ผู้ผลิตสัญญาเข้าปฏิบัติงานแทนการชดใช้เงิน และเสนอเรื่องไปยัง สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (ผู้ให้ทุน) เพื่อพิจารณา

๒.๒ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาในฐานะผู้ให้ทุน จะพิจารณาเหตุผลความจำเป็น เนื่องจากสัญญารับทุนศึกษาในประเทศได้ให้อำนาจแก่ผู้ให้ทุนในการพิจารณาให้ผู้ผลิตสัญญาเข้าปฏิบัติงานแทน การชดใช้เงินได้

๒.๓ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จะแจ้งผลการพิจารณาให้สถาบันอุดมศึกษา ต้นสังกัดทราบและดำเนินการ ดังนี้

- กรณีเห็นชอบให้ผู้ผลิตสัญญาเข้าปฏิบัติงานแทนการชดใช้เงินได้ หากเป็นการผ่อนผัน เข้าปฏิบัติงานแทนการชดใช้เงินในสถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดเดิม สถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดเดิมจะต้องควบคุม ดูแลการปฏิบัติงานชดใช้ทุนของผู้ผลิตสัญญาให้ครบถ้วนตามสัญญา แต่หากเป็นการขอผ่อนผันเข้าปฏิบัติงาน แทนการชดใช้เงินในสถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดแห่งใหม่ สถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดแห่งใหม่จะต้องจัดให้ ผู้ผลิตสัญญาทำสัญญาผ่อนผันเข้าปฏิบัติงานแทนการชดใช้เงิน ตามแบบสัญญาผ่อนผันฯ ที่กระทรวงการคลัง กำหนด และจัดส่งสำเนาสัญญาผ่อนผันและสัญญาค้ำประกันของผู้ผลิตสัญญา จำนวน ๑ ชุด ให้กับสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน

- กรณีไม่เห็นชอบผ่อนผันให้ผู้ผลิตสัญญาเข้าปฏิบัติงานแทนการชดใช้เงินได้ สถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดจะต้องดำเนินการเรียกให้ผู้ผลิตสัญญาชดใช้เงินทุนและเบี้ยปรับคืนให้แก่ทางราชการ หากได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ผลิตสัญญาและผู้ค้ำประกัน ชำระเงินทุนและเบี้ยปรับ จำนวน ๒ ครั้ง ตามที่กฎหมาย กำหนดแล้ว แต่ผู้ผลิตสัญญาและผู้ค้ำประกันเพิกเฉย สถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัด จะต้องดำเนินการยื่นฟ้องคดี ต่อศาลปกครอง เพื่อเรียกให้ผู้ผลิตสัญญาและผู้ค้ำประกันชดใช้เงินทุนและเบี้ยปรับคืนให้แก่ทางราชการ ภายใน อายุความของสัญญา (๕ ปี) นับตั้งแต่วันที่ปฏิบัติผลิตสัญญา หากสถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัด มิได้ดำเนินการ กรณีดังกล่าวภายในกำหนดอายุความของการฟ้องคดี ซึ่งอาจเป็นผลทำให้ราชการเกิดความเสียหาย สถาบันอุดมศึกษาหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอาจจะต้องมีความรับผิดชอบทางละเมิดหรือทางวินัยต่อไป

